

Чотирнадцятого листопада 1918 року грамотою гетьмана Української Держави **Павла Скоропадського** було засновано Українську академію наук (УАН, пізніше вона іменувалася Всеукраїнською академією наук, Академією наук Української РСР, нині має назву Національна академія наук України). Тоді ж гетьманською грамотою були удостоєні звання академіків 12 видатних постатей української науки. Першим президентом УАН став природознавець **Володимир Вернадський**, а її першим неодмінним секретарем – філолог і сходознавець **Агатангел Кримський**. Він свого часу жив у нашому місті та навчався в Острозькій прогімназії, розміщеній до пожежі 1889 р. в нинішньому парку Шевченка – там, де тепер стоїть ювілейний пам'ятний знак у честь академії і друкарні князів Острозьких.

Відомо, що після прогімназії в Острозі свою середню освіту А. Кримський завершував в славнозвісній Колегії **Павла Галагана** у Києві – «кузні кадрів» української науки і культури. Таким же був шлях ще одного академіка з Острога **Оникія Малиновського** (на фото) – видатного історика права, ім'я якого в наші дні носить одна із вулиць нашого міста та Інститут права Національного університету «Острозька академія». Він народився 4 (16) листопада 1868 р. у родині цехових ремісників Острога. У фондах нашого історико-культурного заповідника збереглася ревізька сказка про острозьку родину академіка, датована 1858 р. У цю книгу податкового перепису населення внесено кілька поколінь представників чоловічої статі острозької родини Малиновських: глава родини **Павло Іванович**, 57 років (прадід нашого академіка); сини глави родини: **Гнат Павлович**, 20 років; **Антон Павлович**, що помер дитиною в 1854 р.; **Василь Павлович**, 5 років – (двоюрідні діди академіка);

Семен Павлович, 35 років (рідний дід академіка); сини Семена Павловича: **Олексій**, 11 років; **Єфим** (Юхим), 1 рік – відповідно, батько і рідний дядько академіка **Оникія Олексійовича Малиновського**, що через вісім років після ревізії з'явиться на світ в нашому місті.

Уродженець нашого міста **Євфимій (Єфим) Семенович Малиновський** (20 січня 1857 р. – 9 лютого 1918 р.), випускник Острозької прогімназії і медичного факультету Київського університету св. Володимира, кілька десятиліть працював лікарем Кирило-Мефодіївського братства в Острозі, а пізніше, закінчивши відповідні курси при рідному університеті, він за сумісництвом також обіймав посаду повітового лікаря Острожчини.

І **Агатангел Кримський**, і **Оникій Малиновський** потрапили під політичні репресії радянської доби. О. Малиновський – відомий за царизму борець проти смертної кари – у 1920 р. сам був засуджений Донською ЧК до страти і помилуваний на клопотання **Крупської**, **Луначарського** і **Горького**. Роки тюремного ув'язнення він поєднав із «польовими» дослідженнями із права та криміналістики. Академік ВУАН з 1925 р., він пішов із життя у 1932 р., позбавлений напередодні владою цього високого звання, яке йому повернули посмертно лише напередодні розвалу СРСР. А **Агатангел Кримський** помер у січні 1942 р. в ув'язненні у тюремній лікарні в Казахстані – правда, не позбавлений своїх академічних регалій. ■

РЕВИЗСКАЯ СКАЗКА

1858 годъ Малиновскіи Іл дна Павловича Острозька
Городъ Острозька.